

Maszkos képek és óraszobrok

Orbán Attila és ifj. Szlávics László tárlata

FUGA, 2016. II. 21-ig

LÓSKA LAJOS

Egy festő és egy szobrász munkái, Orbán Attila archaikus pálcika figurái és maszkos festményei, illetve ifj. Szlávics László óraobjektjei és dobozai láthatók a télutón a belvárosban a Budapesti Építészeti Központ FUGA galériájában.

A művészeket különösebben nem kell bemutatnom, hiszen mindkettőjük mögött több évtizedes alkotói pálya áll. Annyit azonban mégis el kell mondanom, hogy Orbán Attila nagyjából a transzavangárd lecsengése előtt, az 1980-as évek végén került a pályára, és a művészet mágikus gyökereit kutató festményeinek színes-

ségét a new wave gátlástalan kolorizmusa inspirálta. Tematikája viszont inkább az avantgárd kifejezőmódjaival (Picasso, Braque) és az afrikai maszkokkal rokon. A rituális maszkok az évezredek folyamán szinte minden kultúrában fontos szerepet játszottak, gondoljunk csak a több ezer éves kő és arany halotti, valamint a különböző mitikus szertartások kellékeiként használt, fából faragott afrikai maszkokra. Ez utóbbiak az európai klasszikus avantgárd képviselei mellett a magyar művészetben is számos alkotót meghihlettek Kassák Lajostól Vajda Lajosig. Napjaink festői közül Orbán Attilánál jelennek meg szisztematikusan, aki képeivel a mítoszok fontosságát hangsúlyozza mítoszok nélküli korunkban.

ORBÁN ATTILA:

Utak, 2013,
akril, vászon, 230x160 cm
magántulajdon

Orbán Attila munkáiból az évek folyamán több mint negyedszáz önálló kiállítást rendeztek. Az elsőt 1989-ben a Fiala Művészek Klubjában, a mostanit megelőzőt pedig 2014-ben a Bálnában. Indulása idején mindenekelőtt szénrel és paszttal dolgozott. Ezt követően kezdte festeni expresszív szikla- és barlangrajzokhoz hasonló hosszú-vékony sziluett figuráit, ősllovakat, rénszarvasokat megjelenítő kompozícióit, színes, kubisztikus maszkjait, amiket a geometrikus és gesztusfestészetet idéző formák egészítenek ki. Művészetének e máig tartó második periódusában technikát váltott, áttért az akrillal való festésre. Pályája alakulásának szempontjából mindenképpen meg kell még emlékeznünk a 90-es évek második felében tett ausztráliai úttjáról, amelyen, többek között, megismerkedett a helyi törzsi művészetrel. Ezt követően egyre gyakrabban tűntek fel képein vörös, okkersárga, fehér és fekete tónusok.

Festményeinek direkt, intenzív színhatását erősíti, hogy nem alapozza le a vásznat, s gyakran a rusztikusabb felületű visszáját használja. Legtöbbször matt plakátfestékkel és fényes ezüsthétkkel dolgozik, ettől egyszerre matt és csillogó koloritúvá válnak munkái. A motívumok ritmusát a körülöttük megjelenő, zaklatott gesztusok fokozzák. A nagyobb méretűek mellett kisebb téglafarmájú dobozképeket is bemutat a tárlaton. Ezek térbeliségét azzal emeli ki, hogy a keret tetején és oldalán is folytatódnak a képfelületről induló alakzatok. A jelen tárlat az elmúlt több mint tizenöt esztendőből, a 2008 és 2015 közötti időszakból válogat.

Az érmész, szobrász, ötvös ifj. Szlávics László művészete egészen máshonnan, a klasszikus éremművészet felől indult, és munkásságának nagyobbik részét máig ez a műfaj teszi ki. Az 1970-es évek óta állítja ki öntött és vert érméit. Korai, az 1970-es évek végén született plakettjeit lenyomatszerű zsúfolt formák jellemzik, de

foto: Orbán Attila

for: Orbán Attila

ORBÁN ATTILA: Kerek szájú, 2012, akril, vászon, 30x20x5 cm magántulajdon

összegezve elmondhatjuk, hogy napjainkig szinte minden stílust és anyagot kipróbált e műfajban a kubisztikus Van Gogh-plakettektől kezdve a konstruktív formavilágú Haraszty István-féle hommage-okig. Két alkalommal is elnyerte a soproni Országos Érembiennále Ferenczy Béni-díját. Az érmeiken kívül készített Arany János-, Örkény István-, Széchenyi Ödön-mellszobrokat, amelyeken érezni az ötvösmesterség aprólékosságát. A jelen kiállításon az elmúlt néhány évben kivitelezett óraobjektjeivel, művészdobozzaival szerepel. Hat esztendeje foglalkozik velük, és annyira megszerette a témát, hogy máig nem tud betelni vele.

Plasztikáival túl akar lépni azon a klasszikus esztétikai tételen, amely szerint az irodalmi mű az időben jelenik meg, míg a képzőművészeti a térben. Óraszobrai tárgyak, tárgykollázsok ugyan, de utalnak az idő múlására is, nemcsak jelképesen, óra voltukból adódóan, hanem valóságosan is, hiszen faoszlopokra, újabban fémlábakra vannak állítva, rugós, fogaskerekes szerkezetek, nincsenek tokba rejtve, járnak, sőt ütnek is. Az első talált vagy kész tárgyat, mint közismert, Duchamp állította ki jó száz esztendővel ezelőtt, de napjaink művészetében is közkedveltek, elég Samu Géza népi használati tárgyakból, fateknőből, köpülőből vagy Lois Viktornak mosógépdobból, bicikli- vagy írógéppalkatrészekből és más fém alkatrészekből összeállított szobraira utalnom. Ezen egyszerre direkt és poétikus objektusok közé sorolhatók Szilávc Lászlóéi.

for: ifj. Szilávc László

A dobozműveket az eltérő méretű és funkciójú más kollázsoktól az különbözteti meg, hogy a hétköznapi tárgyakból kialakított kompozíció elől nyitott szekrénykére, fiókra emlékeztető, körülzárt térbe kerül. Szilávc László ezen alkotásai is, akárcsak az óraobjektjei, a múltó időt idézik, ugyanis a dobozaiban különböző nagyságú, stílusú és korú ébresztőórák, réz fogaskerekek zsúfolódnak össze festőii összevisszaságban.

Igen aktuális, napra kész tárlatot láthat a FUGA-ba betérő, amely a mítoszok hiányáról és a tárgyak diadaláról szól, így egyszerre tükrözi korunk mítoszok nélküli világát és annak tárgyfetiszmusát.

for: ifj. Szilávc László

IFJ. SZILÁVC LÁSZLÓ:
Emlékeim, 2015,
fa, fém, vegyes technika,
80,5x20x17 cm

IFJ. SZILÁVC LÁSZLÓ:
Óraszobor, 2015,
fa, vas, vegyes technika,
177x45x40 cm